

Cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezés és a gondnok kirendelése

Az eljárás azokra a nagykorúakra vonatkozik akiknek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége pszichés állapota, szellemi fogyatkozása vagy szenvedélybetegsége miatt nagymértékben csökkent vagy hiányzik.

Jogsabály:

Ptk. 14-21. §, Pp.121.§., Gyer. 131-135. §., 144.§., 145.§.

A gondnokság alá helyezési pert a bíróságon gyámhivatali közreműködés nélkül megindíthatják:

- a gondnokság alá helyezendő házastársa
- egyeneságbeli rokona,
- testvére.

Amennyiben a fentiek a pert a városi gyámhivatal felhívását követő 60 napon belül nem indítják meg, vagy zárgondnok, ill. ideiglenes gondnok kirendelésére került sor, úgy a gyámhivatal indít pert.

A perindításra az ügyész is jogosult.

A gyámhivatali eljárás kezdeményezésre jogosultak:

- hozzátartozók.
- bárki aki a gondnokkirendelés szükségességét észleli továbbá hivatalból.

Az eljárás menete:

- kérelem, bejelentés alapján indul, majd
- vizsgálni a gondnokság alá helyezés indokát, ehhez

meghallgatni

- a gondnokság alá helyezendő személyt
- a hozzátartozókat,

meg kell állapítani

- a gondnokság alá helyezés szükségességét elme szakorvosi igazolás alapján, melyet
 - a hozzátartozó csatol,
 - a kórház küldi meg közvetlenül a gyámhivatalnak
 - vagy a gyámhivatal kéri az érintett szakorvosi vizsgálatát és az igazolás megküldését,
- a gondnokság alá helyezendő személy életviszonyait környezettanulmány útján.
- vagyoni helyzetét tulajdoni lap beszerzésével (kérelmező útján vagy Földhivaltaltól)

- jövedelmét, az erre vonatkozó igazolás (nyugdíjszelvény) beszerzésével (hozzátartozó közreműködése alapján)
- születési anyakönyvi kivonat beszerzése.

Az eljárás ebben a szakaszában:

- amennyiben a cselekvőképességet korlátozó vagy kizáró gondnokság alá helyezés iránti perindítás indokolt és az érintett személy vagyonának védelme sürgős intézkedést igényel, a városi gyámhivatal a vagyonra **zárlatot rendel** el és ezzel egyidejűleg **zárgondnokot** rendel.
- amennyiben a cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezés iránti perindítás indokolt és az érintett személy érdekeinek védelme más módon - elsősorban zárlat elrendelésével - nem lehetséges azonnali intézkedést igénylő esetben a városi gyámhivatal **ideiglenes gondnokot** rendel.

(Gondnok rendelésre vonatkozó eljárás ismertetése később)

Mindkét esetben szükséges az érintett személy vagyonának leltározása.

Keresetlevél benyújtása:

Ideiglenes gondnokrendelés vagy zárgondnokrendelést követően, vagy ezek nélkül is a gyámhivatal keresetlevelet nyújt be a bíróságra – a szakorvosi igazolás alapján:

- cselekvőképességet korlátozó, vagy
- cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezés iránt.

A gyámhivatal a bírósági eljárás során felperesként szükség esetén módosítja a keresetét, további bizonyítási indítványt terjeszt elő, vagy eláll a keresetétől.

Jogerős bírósági döntés után gondnokrendelés

A gondnok személyének kiválasztása:

A gyámhivatal már a perindítás előtt is számba veszi a gondnokul kirendelhető személyeket, azért, hogy az eljárás e szakaszában gyorsabb legyen az eljárás.

Gondnokként lehet kirendelni:

- minden cselekvőképes, nagykorú személyt, aki elvállalja a gondnoki tiszteket és alkalmas a gondnoki tiszteket ellátására, de ez elsősorban a hozzátartókat illeti.

Gondnok kiválasztásának szempontjai: (ez egyben sorrendiséget is jelent)

- akit a gondnokság alá helyezett még cselekvőképes állapotban közokiratban kijelölt, vagy a gondnokság alá helyezést követően megjelölt,
- együttélő házasársat, ha ilyen nincs, vagy kirendelése nem áll a gondnokolt érdekében,
- azt, aki az alább felsoroltak közül a gondnokság ellátására az összes körülmény figyelembevételével a legalkalmasabbnak mutatkozik :

- a gondnokolt szüleit,
- a szülők által haláluk esetére közokiratban vagy végrendeletben megnevezett személyt,
- más hozzátartozókat, akik a személyes gondoskodást is el tudják látni,
- hivatásos gondnokot.

Nem lehet gondnokul kirendelni:

- akinek személye ellen a gondnokság alá helyezett kifejezetten tiltakozik (kivéve a hivatásos gondnokot)
- a szociális, egészségügyi, nevelési, oktatási, gyermekjóléti vagy gyermekvédelmi intézmény dolgozóját az intézményben élő gondnokolt számára
- a területi egészségügyi-szociális szolgáltatás dolgozóját a gyógyítása-gondozása alatt lévő gondnokolt számára
- a városi gyámhivatal ügyintézőjét a városi gyámhivatal előtt folyó gondnoksági ügyekben
- azt, aki a gondnokolttal tartási, életjáradéki vagy öröklési szerződést kötött.

A gondnok - általános jelleggel, ill. a cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezést kimondó bírósági határozatban megjelölt ügyekben - a gondnokság alá helyezett személy vagyonának kezelője és törvényes képviselője.

Többes gondnokrendelés akkor lehetséges, ha:

- a gondnokság alá helyezett személy mindkét szülője, ill. két közeli hozzátartozója vállalja a gondnokságot
- a gondnokolt vagyonának kezelése, ill. egyes más ügyeinek intézése külön szakértelmet igényel
- Amennyiben a városi gyámhivatal több gondnokot rendel egy gondnokolt részére, a kirendelő határozatban pontosan meg kell határozni gondnokként az ellátandó feladatkört.

Helyettes gondnokrendelés:

- a kirendelt gondnok helyettesítésére távolléte vagy akadályoztatása esetére, azonban **csak akkor** járhat el, ha azonnali intézkedésre van szükség.

A gondnokság ideje alatti eljárások:

- a bírósági felülvizsgálat kezdeményezése bíróság által meghatározott időpontban, célja annak megállapítása, hogy a gondnokság fenntartása indokolt-e vagy szükséges-e a megváltoztatása. Az eljárás lényegében hasonló a gondnokság alá helyezési – fent ismertetett – eljárással, azzal a különbséggel, hogy a bíróság döntését követően gondnokot nem kell rendelni, azonban a gondnokság formájának megváltoztatása esetén erről rendelkezni kell.

- számadások elbírálása: a gondnokot számadási kötelezettség terheli amelyre vonatkozó eljárás ismertetése a „Számadások” címszó alatt történik,
- a jogszabályban előírt gondnoki jognyilatkozatok jóváhagyása elsősorban ingó,- és ingatlanvagyon és készpénzt érintő ügyekben (ezzel kapcsolatban: „Vagyonkezelés” címszó alatt)
- gondnok és gondnokolt közti vita eldöntése
- a gondnok tisztségéből való esetleges elmozdítás, illetve felmentés.

Gondnokság alá helyezés megszüntetése:

A bíróság megszünteti a cselekvőképességet érintő gondnokságot, ha elrendelésének oka már nem áll fenn.

Perindításra jogosultak:

- a gondnokság alatt álló maga
- a gondnokság alatt álló házastársa, egyeneságbeli rokona, testvére
- a gondnok
- a városi gyámhivatal
- az ügyész

A városi gyámhivatal akkor indít pert, ha a gondnokság alá helyezés fenntartása már nem indokolt és a megszüntetés iránti pert az erre jogosultak nem kezdeményezték. erre a kötelező felülvizsgálati idő előtt is sor kerülhet.

A gondnokság megszüntetése (jogerős bírói döntés) és megszűnése (gondnokolt halála) után a gyámhatóság erről határozatot hoz, melyben a gondnok felmentéséről is rendelkezik.